

Науковий вісник Чернівецького університету. - 2010. - Випуск 538. - Правознавство. – С. 53-57.

P. Romanyuk

IMPERATIVE MANDATE: SOME QUESTIONS OF CONSTITUTIONAL THEORY AND PRACTICE IN MODERN CONDITIONS

Article is devoted to the distinct issues of constitutional theory and practice relating to imperative mandate concept in contemporary conditions.

The aim of the article is to highlight the general theoretical ideas of imperative mandate concept in Ukraine and particular foreign states by analyzing the constitutional and legal thought and generalization of the experience of parliamentary activities.

In the article the question of choosing the optimal model of parliamentary mandate in Ukraine is raised. The problem is studied through the prism of the primary problems of democracy, regarding to the nature of parliamentarians and voters relations and communications.

The process of creating and developing of imperative mandate concept is clarified in this article, as well as the concept's fundamental elements are explored. The influence of imperative mandate doctrine on contemporary constitutional practice in Ukraine and foreign states is analyzed.

Keywords: *mandate, the imperative mandate, popular representation, representative system of democracy*

УДК 352:342(477)(045)

В. І. Топузов

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У даній статті описуються проблеми конституційної відповідальності органів місцевого самоврядування. Порівнюються позиції різних вчених з цього питання. Описуються конституційні санкції та їх типи. Сформульовані основні позиції по внесенню змін до чинного законодавства України. Наприкінці статті сформульована позиція щодо значення конституційних санкцій та встановлення їх в якості незалежних елементів у галузі конституційного права.

Основна ідея цієї статті - вивчення конституційно-правової відповідальності органів місцевого самоврядування, виявити проблемні моменти застосування санкцій як елемента відповідальності і вивчити характеристики цих санкцій.

На основі вищевикладеного матеріалу можливо зробити висновок, що в теперішній час питання конституційно-правової відповідальності в місцевому самоврядуванні, насамперед її санкцій, у вітчизняному законодавстві вирішуються настільки неповно та суперечливо, що іноді перенесення цієї відповідальності зі сфери формально-юридичної у сферу практичну є проблематичним та фактично нереальним.

Ключові слова: *муніципальне право, муніципальна відповідальність, санкції, юридична відповідальність, влада, депутат, конституційні порушення.*

Постановка проблеми. Відповідно до Конституції України в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування, яке є формою здійснення народовладдя та фундаментальним правом людини і громадянина на самостійне вирішення питань місцевого значення та важливим елементом конституційного ладу. Важливою гарантією місцевого самоврядування є інститут конституційно-правової відповідальності в місцевому самоврядуванні. Адже без ідеї відповідальної муніципальної влади, ідея демократії на місцях неможлива.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останній час проблеми конституційно-правової відповідальності у місцевому самоврядуванні дедалі більше стають об'єктом дослідження як вітчизняних (О.В. Батанов, В.В. Кравченко, М.В. Пітцик, О.В. Краснікова, П.А. Трачук та ін.), так і зарубіжних вчених (А.Р. Єрсьомін, Г.А. Іванцова, Л.О. Нудненко, А.А. Сергєєв, В.В. Яковлев, А.А. Ярошенко та ін.).

Дуже важливою на сучасному етапі є позиція російського вченого В.С. Кашо, що муніципально-правова відповідальність є комплексним видом юридичної відповідальності, яка регулюється нормами муніципального права та реалізується державою, населенням, фізичними та юридичними особами, а також самими органами і посадовими особам місцевого самоврядування щодо суб'єктів місцевого самоврядування, яка включає заходи контролю, нагляду, а за наявності муніципального правопорушення – заходи державного і суспільного примусу. Адже в цьому випадку ототожнюється відповідальність та засоби контролю або нагляду, що є неприпустимим.

Нормативно-правова база конституційно-правової відповідальності складається з Конституції України, законів України, нормативно-правових актів різних органів державної влади та органів місцевого самоврядування тощо. Проте, на думку деяких науковців, склади окремих конституційних правопорушень формулюються нечітко і фрагментарно. Також відсутній і механізм притягнення до конституційно-правової відповідальності, що постійно призводить до зловживань у цій сфері та заважає дотриманню принципу невідворотності настання відповідальності. Деякі науковці, наприклад В. Кравченко та М. Пітцик, взагалі зазначають, що переважна більшість норм муніципального права не містить санкцій і відповідальність за їх порушення передбачається іншими галузями національного права України. О. Батанов та Н. Батанова вважають такий підхід помилковим, вказуючи на те, що кожна галузь права повинна забезпечувати реалізацію своїх норм власними засобами і, якщо потрібно, санкціями, які є невід'ємною ознакою відповідної галузі [5]. Але, на мій погляд, в той час як перші дослідники допускають певну неточність у своїх твердженнях через категоричність суджень, останні видають бажане за дійсне. Тому сьогодні перед наукою стоїть як завдання дослідження всіх видів правопорушень у системі конституційно-правової відповідальності, так і встановлення чітких санкцій за правопорушення з метою вдосконалення чинного законодавства в цьому напрямі.

Викладення основного матеріалу. Головна ідея цієї статті це - дослідження поняття санкцій конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування, визначення проблемних моментів у застосуванні санкцій як елементів відповідальності та дослідження особливостей цих санкцій.

Санкція є обов'язковим елементом конституційно-правової відповідальності в місцевому самоврядуванні. Саме санкція вказує на ті несприятливі наслідки (втрати, обтяження, позбавлення та ущемлення матеріального та юридичного характеру), які можуть наступити для суб'єктів муніципально-правових відносин у процесі їх діяльності чи бездіяльності. Отже, відповідальність виступає як форма реалізації відповідної санкції, а санкція - мірою цієї відповідальності.

Суб'єктами є безпосередньо територіальні громади, органи та посадові особи місцевого самоврядування, органи державної влади.

Конституційно-правові санкції мають певні особливості.

По-перше, вони застосовуються лише для забезпечення належного виконання муніципально-правових норм. Це обумовлено тим, що деякі порушення норм помітні не відразу, а їм передують одночасне порушення норм іншої галузі права. Але поряд з цим порушенням обов'язково наявне порушення норм муніципального права. Наприклад, депутат місцевої ради скоїв злочин. При цьому він порушив не тільки норми Кримінального кодексу, а й відповідні норми муніципального законодавства. І саме за останнє порушення застосовується така санкція, як дострокове припинення повноважень депутата.

По-друге, конституційно-правова санкція існує переважно як узагальнена санкція, що застосовується за порушення системи норм муніципального права.

До основних конституційно-правових санкцій у сфері місцевого самоврядування належать:

1. Дострокове позбавлення (зміна) конституційного статусу органу місцевого самоврядування, органу державної влади, їх посадових осіб, громадського об'єднання тощо. Наприклад, дострокове припинення повноважень міського голови. Так, згідно зі ст. 75 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» територіальна громада в будь-який час може припинити повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування, якщо вони порушують Конституцію або закони України, обмежують права і свободи громадян, не забезпечують здійснення наданих їм повноважень та ін. [2].

Аналізуючи такого роду санкції, О. Кутафін встановлює, що відставка посадової особи як міра конституційно-правової відповідальності іноді є близькою до дисциплінарної відповідальності як за формою, так і за порядком застосування. Однак різниця полягає в тому, що дисциплінарна відповідальність застосовується за порушення трудової дисципліни, невиконання завдань, а конституційно-правова - має більш широкий арсенал підстав [7].

2. Ліквідація конституційного порушення, зокрема, визнання неконституційними актів або їх окремих положень, зупинення дії актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування та органів і посадових осіб державної влади. Так, відповідно до п. 4 ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рішення сільської, селищної, міської ради у п'ятиденний строк з моменту його прийняття може бути зупинено сільським, селищним, міським головою і внесено на повторний розгляд відповідної ради із обґрунтуванням зауважень; згідно п. 9 Рішення виконавчого комітету ради з питань, віднесених до їх власної компетенції, можуть бути скасовані відповідною радою; за п. 10 цієї статті акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування з мотивів їхньої невідповідності Конституції, або законам України визнаються незаконними в судовому порядку тощо [2].

Варто зазначити, що в літературі зупинення та скасування актів переважно розглядалося як міра конституційно-правової відповідальності [6] або як самостійний вид відповідальності [9]. Так, С. Авакян пише, що скасування акта одного органу іншим означає, що акт був незаконним або недоцільним. Оцінкою діяльності органу є скасування акту, який його прийняв. Це міра державного примусу, що

характеризує її як санкцію [4]. М. Шиндяпіна вважає, що видання незаконних актів та рішень слід розглядати як різновид конституційних правопорушень, якщо воно порушує передусім конституційні норми. Скасування, призупинення дії неконституційного акта, на її думку, є в даному випадку мірою конституційної відповідальності, що, у свою чергу, не виключає застосування до правопорушника заходів дисциплінарної або іншої відповідальності. Розглядаючи означену санкцію як міру державно-правової відповідальності Л. Красовська вважає, що несприятливі наслідки в такому випадку полягають у приниженні авторитету органу (посадової особи), який прийняв акт [10]. Інші вчені, наприклад Д. Шон, вважають, що ця міра являє собою лише усунення правового простору акта, якого в ньому бути не може: тут ніхто нікого не наказує. Саме по собі визнання правового акта частково або повністю незаконним або навіть неконституційним, не викликає будь-яких обмежень чи позбавлень матеріального чи юридичного характеру для тих, хто їх видав. Хоча скасування акта і не позбавляє відповідальності їх авторів.

На думку О. Батанова і Н. Батанової, концептуально зупинення дії та скасування незаконних актів можна розглядати як одну із санкцій відповідальності в місцевому самоврядуванні: в даному випадку наявна негативна публічно-правова оцінка діяльності тих, хто видав незаконний акт, та несприятливих наслідків для них. Так, систематичне скасування актів того чи іншого органу дасть змогу поставити питання про неналежне виконання ним своїх обов'язків. Скасування акта передбачає жорсткий, категоричний імператив та позбавляє акт усіх його юридичних можливостей, усуваючи всі наслідки з моменту його прийняття. Слід зазначити, що зупинення і скасування - близькі, але не тотожні міри відповідальності. Зупинення - це також відміна, але під умовою, обмежена в часі, така міра, що не вирішує остаточно долю акта та не анулює його в попередній період [5].

3. Визнання недійсним юридично значущого результату. Дана санкція зустрічається у сфері відносин по виборах депутатів або виборних посадових осіб місцевого самоврядування: скасування результатів голосування, визнання виборів недійсними та ін. Тому порушення закону про вибори тягне скасування результатів виборів. Воно може розглядатися як міра державно-правової відповідальності тих учасників державно-правового процесу, які не забезпечили згідно зі своїми повноваженнями належне проведення виборів. Анулювання результатів виборів може супроводжуватися також оновленням складу виборчої комісії тощо. Аналіз подібного роду санкцій дає змогу визначити наявність існування складів різних порушень, коли одне діяння породжує різні види відповідальності. Наприклад, протиправні дії членів виборчих комісій, виборців та кандидатів, наприклад, стосовно спотворення результатів голосування (у разі визнання такого факту, як статі) тягнуть за собою визнання виборів недійсними та одночасно - кримінальну відповідальність відносно винних осіб, які це вчинили. Тобто, не порушуючи вимогу про одне покарання за одне порушення, застосовується до різних суб'єктів відповідальність різного виду.

Скасування результатів виборів є державним примусом, санкцією, яка, по-перше, усуває збитки, що були завдані суспільним відносинам у сфері виборчого процесу, а по-друге, одночасно несе в собі і певні карні якості [5].

4. Відкликання депутата місцевої ради виборцями. Призначення цієї міри було організуюче-превентивним. Адже депутат був зобов'язаний певним чином виконувати свої обов'язки, за іншого випадку, його могли відкликати виборці.

Підставою для відкликання могло бути:

1) порушення депутатом місцевої ради положень Конституції і законів України, що встановлено судом;

2) пропуск депутатом місцевої ради протягом року більше половини пленарних засідань ради або засідань постійної комісії, невиконання ним без поважних причин рішень і доручень ради та її органів;

3) невідповідність практичної діяльності депутата місцевої ради основним принципам і положенням його передвиборчої програми, а також програми політичної партії (виборчого блоку), за списками якої він був обраний [3]. Варто зауважити, що всі за відсутності чітких процедур, визначених законодавчо, відкликати депутата місцевої ради було практично неможливо.

Проте після прийняття у 2007 р. Закону в Україні було створено унікальну форму впливу на депутатів місцевих рад, яка не має нічого спільного з місцевим самоврядуванням та суттєво обмежує права територіальних громад.

Так місцеве самоврядування є виключним правом територіальної громади як первинного суб'єкта самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [1; 2]. А вирішення громадою питань місцевого значення включає як вибори представницьких органів, так і відкликання депутатів відповідних рад.

Депутат обирається безпосередньо територіальною громадою (на основі загального, рівного та прямого виборчого права) і як представник інтересів територіальної громади, зобов'язаний передавати і захищати інтереси відповідної громади, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування [1; 3].

До системи місцевого самоврядування входять територіальна громада, відповідні рада, її

виконавчі органи, голова громади та органи самоорганізації населення. І тільки основний суб'єкт самоврядування наділяється повноваженнями щодо формування та припинення повноважень відповідних рад та їх окремих представників [1 - 3].

Наведені вище положення дають підстави стверджувати, що єдиним суб'єктом, спроможним обирати та відкликати своїх представників, є виключно відповідні територіальні громади. І наділення законом про імперативний мандат зазначеною функцією такого суб'єкта як «вищий керівний орган політичної партії» грубо суперечить концепції місцевого самоврядування, Основному Закону та міжнародним зобов'язанням, взятими Україною, бо відповідно до ч. 1 ст. 7 Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої в Україні, «мандат місцевих обраних представників передбачає вільне здійснення ними своїх функцій» [9]. Власне ця норма чітко визнає, що запропонований законом № 602-У інститут імперативного мандату суперечить хартії Ради Європи.

Навіть право на відкликання депутата, яке існувало за часів радянської України, передбачало право на припинення мандату виключно виборцями.

Отже, якщо до початку 2007 р. громадяни України мали лише теоретичну можливість відкликати свого депутата, то в даний час така можливість відсутня. За умов закритих партійних списків і наявності «імперативного мандату», істинними господарями долі депутата стали лідери місцевих партійних осередків та керівники фракцій.

5. Дострокове припинення повноважень депутата за рішенням представницького органу. Ця конституційно-правова санкція може застосовуватися у зв'язку із набранням чинності обвинувачуваного вироку суду, за яким депутата засуджено до покарання, не пов'язаного із позбавленням волі [3]. Депутат, порушивши кримінальний закон і норму муніципального права, несе подвійну відповідальність: і як депутат (позбавлення мандату), і як фізична особа (кримінальне покарання). Хоча, на наш погляд, для позбавлення в даному випадку мандату не потрібне рішення представницького органу. Депутат має втратити свій статус після набрання вироку суду законної сили [5].

6. Дисциплінарні санкції. Можна виділити таку систему засобів муніципально-дисциплінарного впливу: попередження про позбавлення слова, позбавлення слова з обговорюваного питання, усунення із залу засідання, відсторонення головуючого від ведення пленарного засідання, утримання з місячної депутатської винагороди певної суми, догана, порушення питання про відкликання. Так, щодо попередження про позбавлення слова та позбавлення слова (права виступу) - це дві санкції, які послідовно накладаються на депутата за виступи, в яких використовуються некоректні висловлення, образи, заклики до насильницьких дій, відхилення від теми обговорення тощо. Рішення про усунення з зали засідання може прийматися на певний термін (період), наприклад, до кінця сесії ради.

Така санкція, як утримання з депутатського заробітку, може бути ефективною щодо осіб, які працюють в органах місцевого самоврядування на постійній основі. Санкцією менш оперативною, але маючою більш широкий характер є догана та порушення питання про відкликання. Догана по дієвості хоча і поступається іншим мірам та має психологічний характер, є достатньо ефективним та жорстким засобом. Адже вона накладається радою на сесії і повторне порушення після винесення догани може бути підставою для порушення питання про відкликання даного депутата [5].

7. Майнові санкції. Вони передбачені ст. 77 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», яка передбачає, що шкода, заподіяна юридичним та фізичним особам в результаті неправомірних рішень, дій, або бездіяльності органів місцевого самоврядування відшкодовується за рахунок коштів місцевого бюджету, а в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності посадових осіб місцевого самоврядування - за рахунок їх власних коштів у порядку, встановленому законом [2].

8. Процесуальні санкції. Вони містяться в регламентах різних місцевих рад на випадок порушення процесуальних норм.

Слід відзначити, що проблема фінансової стабільності залишається абсолютно не розробленою ні в теорії муніципального права, ні в законодавстві. Але саме вона повинна привернути до себе особливу увагу, враховуючи, що без її вирішення не можна вести мову про цілісний механізм місцевого самоврядування. На мою думку, О. Батанов і Н. Батанова небезпідставно вважають, що доцільним було б введення в правовий механізм функціонування місцевого самоврядування поняття «банкрутства» територіальної громади одночасно зі встановленням спеціальної процедури оголошення або самооголошення «банкрутства місцевого самоврядування». На думку вищевказаних дослідників, держава в особі спеціальних органів (наприклад, адміністративних судів) повинна з'ясувати, чим було викликане «банкрутство» територіальної громади, чи була надана їй своєчасна допомога. Якщо з'ясується, що банкрутство породжено суто суб'єктивними факторами (необміркованими рішеннями місцевих органів влади, пасивністю), то, можливо, на певний термін (наприклад, на період до проведення чергових місцевих виборів) на території цієї територіальної громади запровадити централізоване управління [5]. Проте, на мою думку, хоча ця ідея і є перспективною, проте передчасною в час протистояння гілок влади в Україні, коли домінують не принципи права, а політична доцільність та корупція.

Варто відзначити, що експертами Асоціації міст України та громад у 2006 р. ініційовано розроблення проекту закону України «про відповідальність у системі місцевого самоврядування в Україні» як закону про внесення змін до чинного законодавства про місцеве самоврядування в частині щодо конституційно-правової відповідальності його суб'єктів. Мета проекту полягає в удосконаленні законодавчої регламентації підстав конституційно-правової відповідальності суб'єктів місцевого самоврядування, конституційно-правових санкцій, процедури притягнення, звільнення від відповідальності та застосування заходів відповідальності за сукупністю, виявленні меж відповідальності та форм вини, заміною одних видів відповідальності іншими, закріплені обставинами, що виключають настання відповідальності у сфері місцевого самоврядування тощо.

Основним завданням цього закону має стати законодавче закріплення юридичного механізму конституційно-правової відповідальності в системі місцевого самоврядування та встановленні ефективних засобів, способів її застосування, що має знайти своє відображення в таких основних положеннях відповідного законопроекту:

- формування законодавчих умов для становлення механізму конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування шляхом врегулювання спірних відносин, які пов'язані з наявністю специфічних та непередбачених іншими законодавчими актами конституційних деліктів у сфері місцевого самоврядування, наявністю особливостей їх виявлення, закріплення механізму притягнення та звільнення від конституційно-правової відповідальності з урахуванням специфіки реалізації права на місцеве самоврядування різними суб'єктами, у різних сферах суспільного життя (політичній, економічній, соціальній), залежно від інших умов;

- визначення основних принципів конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування;

- визначення особливостей індивідуальної та колективної відповідальності окремих депутатів місцевих рад та представницьких органів територіальної громади в цілому, відповідальності сільських, селищних, міських голів, службовців органів місцевого самоврядування, відповідальності суб'єктів місцевого самоврядування, які виникають у ході організації і проведення місцевих референдумів, місцевих виборів, загальних зборів жителів тощо;

- установлення вичерпного переліку підстав для застосування заходів конституційно-правової відповідальності, детальне регулювання усіх елементів складу відповідних конституційних деліктів (суб'єкти, об'єкти, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона);

- установлення чіткої системи конституційно-правових санкцій за вчинення конституційних деліктів у сфері місцевого самоврядування. При цьому необхідно розширити існуюче сьогодні коло конституційно-правових санкцій з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду;

- встановлення переліку суб'єктів, які можуть бути інстанцією конституційно-правової;

- детальна регламентація процесуального порядку застосування мір конституційно-правової тощо.

Висновки. На основі вищевикладеного матеріалу можливо зробити висновок, що в теперішній час питання конституційно-правової відповідальності в місцевому самоврядуванні, насамперед її санкцій, у вітчизняному законодавстві вирішуються настільки неповно та суперечливо, що іноді перенесення цієї відповідальності зі сфери формально-юридичної у сферу практичну є проблематичним та фактично нереальним. Усе це свідчить про те, що система конституційно-правових санкцій, які використовуються для захисту норм муніципального права, потребує модернізації та поповнення їх бази хоча б системою штрафів.

Конституювання санкцій як міра відповідальності в місцевому самоврядуванні породжує необхідність закріплення цілого комплексу проблем, пов'язаного з процедурою звільнення від відповідальності, застосування мір відповідальності за сукупністю, виявленням меж відповідальності; заміною одних видів відповідальності іншими тощо.

Список використаної літератури

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Преса України, 1997. - 80 с.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // ВВР України. - 1997. - 25 черв. (№ 24). - С. 379 - 420. - Ст. 170.
3. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» // ВВР України 2002. - № 40. - Ст. 290.
4. Авакьян С.А. Санкции в советском государственном праве / С. А. Авакьян // Советское государство и право. - 1973. - № 11. - С. 35.
5. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: Монографія / В.О. Антонечко, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов та ін.; За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. - К.: Атіка, 2007. - 864 с.
6. Колосова Н.М. Конституционная ответственность - самостоятельный вид юридической ответственности / Н. М. Колосова // Государство и право. - 1997. - № 2. - С. 90.
7. Кутафин О.Е. Предмет конституционного права. - М., 2001. - С. 410.

8. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування: Навч. посіб. / М. Пицик, В. Кравченко, Е. Морнью та ін. - К., 2000. - 136 с.
9. Самощенко И.С., Фарукшин М.Х. Ответственность по советскому законодательству. М., 1971. - С. 212 - 213.
10. Сивицкий В.А. Актуальные проблемы конституционно-правовой ответственности: обзор научной конференции / В. А. Сивицкий // Государство и право. - 2002. - № 2. - С. 116.

V. Topuzov

CONSTITUTIONAL RESPONSIBILITIES OF LOCAL AUTHORITIES

This article describes the problems of the constitutional responsibility of local governments. It compares the position of various scientists on the subject. Describes the features of of the constitutional sanctions and their types. Formulated the basic position for modification of the current legislation of Ukraine. In conclusion, the article formulated position regarding the meaning of the constitutional sanction and establishment of them as independent elements in constitutional law.

The main idea of this article is - the study of the concept of sanctions constitutional and legal accountability in local government, identify problem points in the application of sanctions as an element of responsibility and study the characteristics of these sanctions.

The main constitutional and legal sanctions in local government include: early deprivation of the constitutional status of local government, the elimination of constitutional violations invalidate legally significant result, the recall of deputies of local councils voters dissolution of the decision of the deputy representative body, disciplinary sanctions, property sanctions

The subjects are directly local communities, authorities and officials local government, public authorities.

Based on the foregoing material may conclude that the present constitutional and legal questions of responsibility in local government, especially the sanctions in domestic legislation addressed as incomplete and contradictory, sometimes the transfer of responsibility from the field of formal legal scope of practice is problematic and actually unreal

Keywords: *municipal law, municipal responsibility, sanctions, legal liability, government, deputy, constitutional violations.*

УДК 342.531.4:352(477)(045)

С. С. Український

РОЛЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В ЛЕГАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В статті досліджуються функції Верховної Ради – Парламенту України в процесі легалізації інституту місцевого самоврядування шляхом реалізації законодавчої функції та функції надання згоди на обов'язковість для України міжнародних договорів.

Ключові слова: *місцеве самоврядування, Верховна Рада України, законодавча функція Парламенту, функція Парламенту України щодо надання згоди на обов'язковість для України міжнародних договорів.*

Постановка проблеми. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в незалежній Українській державі є фактором революційного значення, що суттєво та безпосередньо впливає на становлення демократичної правової державності а також на формування громадянського суспільства та соціально-мотивувальну активізацію її членів – громадян держави та всіх фізичних осіб, що постійно перебувають на її теренах. Велику роль в процесі інституціоналізації та легалізації місцевого самоврядування грає Верховна Рада – Парламент України, багато конституційних функцій якого спрямовано на створення відповідного правового режиму для функціонування інституту локальної демократії в державі.

Ступінь наукової розробки теми. Слід зазначити, що питанням вивчення основоположних засад функціонування вищого представницького органу України були присвячені наукові праці таких вчених, як С.А. Авак'ян, О.С. Автономов, М. Амеллер, О.М. Бандурка, Г.В. Барабашев, Ч. Вайз, С.Б. Гавриш, А.З. Георгіца, В.Д. Горобець, В.Н. Денисов, Ю.Д. Древаль, В.С. Журавський, А.І. Златопольський, А.Д. Керимов, П. Кислий, О.Л. Копиленко, І.В. Котелевська, Л.Т. Кривенко, С.В. Масленнікова, В.А. Максимов, А.Х. Махненко, В.В. Медведчук, О.М. Мироненко, О.Г. Мурашин, Г.В. Нечепуренко, В.Ф. Опришко, М.П. Орзіх, В.Ф. Погорілко, М. Прело, Х.В. Приходько, М.І. Ставнійчук, В.Я. Тацій, М.О. Теплюк, Ю.М. Тодика, О.Ф. Фрицький, К. Хессе, В.М. Цвік, В.М. Шаповал, Ю.М. Шемшученко, Н.Г. Шукліна та ін. Однак, не глядячи на кількість наукових праць, слід зазначити, що до цих пір в